

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

декан

доц. А.В. Сташишин

« 12 » _____ січня _____ 2021_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань : 07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва напрямку підготовки)

освітня програма: «Фінанси, митна та податкова справа»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь:

магістр

денна форма навчання

ЛЬВІВ 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа». Денна форма навчання. 30 грудня 2020 р. – 23 с.

Розробник: Гринчишин Ярослав Миколайович, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового менеджменту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансового менеджменту.
Протокол від 30 грудня 2020 р. № 5/1.

Завідувач кафедри, д.е.н., професор

_____ Ситник Н.С.

30 грудня 2020 р.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 6 від 12 січня 2021 р.

ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	Зміни і доповнення до робочої програми	Дата засідання кафедри і номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до наказу Ректора про навчання у другому семестрі 2020/2021 навчального року, починаючи з 09.02.2021 р. лекції з навчальної дисципліни «Управління фінансовою санацією» проводяться он-лайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365. Практичні/семінарські заняття проводяться в очному форматі.	04.02.2021р. № 7	

© Гринчишин Я.М., 2020

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є відносини, що виникають у процесі управління формуванням, розподілом та використанням фондів страхових компаній при наданні страхових послуг.

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Основні завдання

Основні завдання: формування у студентів розуміння специфіки страхової діяльності та її впливу на усі сторони організації страхового бізнесу; отримання студентами необхідних знань для прийняття практичних рішень з питань управління фінансами страховиків, оцінки ризиків при прийнятті їх на страхування, формування перестрахової політики, врегулювання страхових претензій, забезпечення фінансової надійності страховика в усіх аспектах.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Фінанси, Фінанси підприємств, Економіка підприємства, Страховання, Менеджмент, Маркетинг	Фінансова безпека

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку страхування за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.	ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях страхування.
СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних систем страхування та їх структури.	ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи, особливості функціонування ринку страхових послуг.

СК03. Здатність до діагностики стану страхового менеджменту.	ПР04. Знати механізм функціонування системи страхування.
СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач управління страховими ризиками.	ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері регулювання страхового ринку.	ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності у сфері страхування.
СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері страхування.	ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан страхування.
СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.	ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері страхування.
СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності, зокрема користувачів страхових послуг.
СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.	ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження процесів страхування.
	ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань з надання страхових послуг.
	ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
	ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Страховий менеджмент»

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та назва галузі знань 07 «Управління та адміністрування» Освітній ступінь „магістр”			Цикл навчального плану нормативна дисципліна професійної підготовки за спеціальністю Курс: 5 , Семестр: 2				
Шифр та напрям підготовки	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин за ОПП	Кількість аудиторних годин	Лекції	СЗ/ЛЗ	Самостійна робота	ІНДЗ
	спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа»						
	Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів		Вид контролю		
	3		10		ПК, екзамен		
Методи навчання	лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ (творчі завдання), робота в бібліотеці, Інтернеті, розв’язування задач та творчих завдань тощо						

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1	Сутність і значення страхового менеджменту
2	Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією
3	Планування у страховій діяльності
4	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту
5	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі
6	Управління ризиками у страховій діяльності
7	Урегулювання страхових претензій
8	Управління грошовими потоками страховика
9	Управління фінансовою надійністю страховика
10	Фінансовий моніторинг у страхових організаціях

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту

Поняття менеджменту страхової діяльності. Специфіка страхового менеджменту. Страхова організація як складна багатofункціональна система. Основні властивості системи: обмеженість, цілісність, взаємозалежність та взаємодія, структурність, ієрархічність та ін. Системний та ситуаційний підходи в менеджменті страхової діяльності. Принципи та функції менеджменту. Специфіка страхового менеджменту. Правові основи страхового менеджменту.

Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією

Ресурсний потенціал страхової організації та його складові. Зміст і принципи організації страхової діяльності. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на створення різновидів організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку. Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія. Представництво, агентство, філія страхової компанії. Процес створення страхової компанії: реєстрація страховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика. Спеціалізація страховика: страховики, що здійснюють страхування життя; страховики, що здійснюють загальні види страхування; страховики, що здійснюють перестраховування. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.

Персонал страхової компанії. Кадрова політика страховика. Система оплати праці в страховій компанії. Основи мотивації персоналу.

Тема 3. Планування у страховій діяльності

Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів: аналіз середовища, визначення місії та цілей, вибір та реалізація стратегії, оцінка і контроль реалізації стратегії. Види стратегій страхової діяльності. Стратегії бізнесу, функціональні стратегії та принципи їх формування. Складові оцінювання та контролю реалізації стратегії. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.

Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи. Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності. Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основні розділи типового бізнес-плану. Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту

Комунікації в сучасній страховій організації: сутність, елементи й етапи комунікаційного процесу. Страхова статистика та бухгалтерський облік як інструменти управління. Звітність страхової компанії. Договори у сфері страхування. Персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування життя. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз та синтез інформації у страховій діяльності. Функції інформаційних систем у страховій компанії. Мета, завдання і основні функції автоматизованих офісних систем у страхових компаніях.

Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі

Сутність та складові страхового маркетингу. Зміст та завдання управління якістю страхового продукту. Класифікація страхових послуг за ознаками: ринкової активності, економічними, юридичними, за обсягом страхового захисту тощо. Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією. Договір страхування як основний інструмент реалізації страхового продукту добровільного та обов'язкового страхування. Схеми процесу розробки страхового продукту. Інноваційна діяльність страхової компанії та залучення ресурсів для цього. Управління системою продажів страхових продуктів. Особливості страхової послуги як товару. Роль продажу страхових продуктів в розвитку страхової діяльності.

Тема 6. Управління ризиками у страховій діяльності

Ризик у системі управління страховою організацією. Ризики, пов'язані з активами. Ризик-менеджмент страхової організації. Ризики, пов'язані зі страховою діяльністю. Ризики, не пов'язані зі страховою діяльністю. Ризики об'єктів страхування. Методи оцінювання ризиків. Страховий андеррайтинг у системі ризик-менеджменту. Аналіз капіталу в системі ризик-менеджменту страховика. Способи розрахунку очікуваної ставки вартості власного капіталу. Перестраховання в системі управління страховими ризиками.

Тема 7. Урегулювання страхових претензій

Сутність претензії. Визначення розміру шкоди, завданої страховим випадком. Договір страхування як основний інструмент врегулювання претензій при настанні страхового випадку. Документальне підтвердження претензії. Сторони врегулювання та порядок розгляду претензії. Процес врегулювання претензій страхувальників та його завдання. Виплата страхового відшкодування.

Тема 8. Управління грошовими потоками страховика

Значення та особливості грошових потоків у діяльності страховика. Види грошових потоків та їх класифікація. Принципи управління грошовими потоками. Оптимізація грошових потоків страховика. Вхідні грошові потоки та їх характеристика. Зміст і завдання управління вхідними грошовими потоками страховика. Управління грошовими потоками, пов'язаними з операційною діяльністю. Вихідні грошові потоки страховика та їх характеристика. Зміст і завдання управління вихідними грошовими потоками. Управління грошовими потоками, пов'язаними з окремими видами діяльності страховика.

Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика

Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії. Оцінювання фінансових ресурсів страхової компанії, їх джерел і форм руху. Статутний капітал. Страхові резерви і страхові активи. Нормативні співвідношення між страховими активами і страховими зобов'язаннями.

Податковий менеджмент страхової діяльності. Управління інвестиційним портфелем: розміщення страхових резервів, власних коштів та інвестиційна діяльність. Фондовий ринок і робота на ньому страхової компанії. Поняття фінансової надійності страховика. Управління платоспроможністю страховика. Управління формуванням та використанням прибутку страховика.

Управління капіталом страхової компанії. Управління фінансовим станом страховика.

Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях

Необхідність, сутність та призначення фінансового моніторингу у страховій діяльності. Склад системи правового регулювання фінансового моніторингу. Фінансовий моніторинг страхової діяльності: завдання, функції, права й обов'язки. Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо. Правове забезпечення фінансового контролю страховиків в Україні. Зовнішній фінансовий контроль страхових організацій. Внутрішній фінансовий контроль страховиків. Контроль платоспроможності страховиків згідно директив ЄС. Solvency II.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М.. Страховий менеджмент: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с.
2. Ненно І. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. Харків : Бурун Книга, 2011. 223 с.
3. Плиса В. Й. Страховий менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 377 с.
4. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-вр, редакція від 01 січня 2017 р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96> (дата звернення 01.04.2020).
5. Слободянюк Н.О. Страховий менеджмент: конспект лекцій. Кривий Ріг, 2016. 165 с.
6. Сокиринська І. Г., Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г.. Страховий менеджмент: навч. посіб. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 301с.
7. Страховий менеджмент: підручник / Осадець С.С. та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С.С. Осадця. Київ: КНЕУ, 2011. 333 с.
8. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страховий менеджмент : навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2011. 301 с.
9. Шишпанова Н. О. Страховий менеджмент: опорний конспект лекцій. Миколаїв, 2017. 169 с.
10. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент: конспект лекцій. Київ: НУХТ, 2014. 143 с.

Додаткова література

1. Архипов А. П. Управление страховым бизнесом : учеб. пособ. Москва : Магистр, 2009. 317 с.
2. Баранов А.Л., Баранова О.В. Фінанси страхових організацій. Практикум: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2012. 215 с.
3. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2007. 328 с.
4. Внукова Н.М., Ачкасова С. А., Скорик І. В. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України. *Фінанси України*. 2013. № 9. С. 76-82.
5. Жилкина А. Н. Инновационный подход в управлении страховым бизнесом: монография. Санкт-Петербург : Изд. Санкт-Петербургского университета управления и экономики, 2014. 126 с.
6. Кургин Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании. Москва : РосКонсульт, 2005. 304 с.
7. Никулина Н. Н., Эриашвили. Н.Д. Страховой менеджмент : учеб. пособ. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 703 с.
8. Попова І. В. Фінансовий контроль страхових організацій : дис... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2015. 270 с.

9. Самойловський, А. Л. Менеджмент страхування : монографія. Київ : Видав. Дім „Корпорація”, 2007. 318 с.
10. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: навч. пос. Одеса: Атлант, 2015. 258 с.
11. Стратегічне управління страховою компанією : монографія / В. М. Фурман О. Ф. Філонюк, Р. В. Пікус та ін. Київ : КНЕУ, 2008. 440 с.
12. Страхування: практикум: навч. посіб. / за ред. В. Д. Базилевича. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2011. 607 с.
13. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія. Черкаси : Черкаський ЦНТІ, 2009. 570 с.
14. Внукова Н.М., Андрійченко Ж.О. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. 204 с.
15. Шірінян Л. В. Фінанси страхових організацій: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», у тому числі перепідготовка спеціалістів за спеціальністю 7.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання. Київ: НУХТ, 2014. 108 с.
16. Яворська Т. В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 420 с.

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ЗА
ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ теми	Назва тем	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин	
		Всього	в тому числі		Л	С/ПР
			СРС/ІНДЗ	АУД		
1	Сутність і значення страхового менеджменту	9	5/	4	2	2
2	Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	11	5/	6	4	2
3	Планування у страховій діяльності	9	5/	4	2	2
4	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	11	5/	6	4	2
5	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	11	5/	6	4	2
6	Управління ризиками у страховій діяльності	10	5/	5	4	1
7	Урегулювання страхових претензій	8	5/	3	2	1
8	Управління грошовими потоками страховика	9	5/	4	2	2
9	Управління фінансовою надійністю страховика	10	5/	5	4	1
10	Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	10	5/	5	4	1
	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	22	/22			
	Всього	120	72	48	32	16

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1. Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема лекційного заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	2
2	Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	2
3	Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	2
4	Тема 3. Планування у страховій діяльності	2
5	Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	2
6	Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	
7	Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2
8	Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2
9	Тема 6. Управління ризиками у страховій діяльності	2
10	Тема 6. Управління ризиками у страховій діяльності	2
11	Тема 7. Урегулювання страхових претензій	2
12	Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	2
13	Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	2
14	Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	2
15	Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	2
16	Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	2
	Разом	32

7.2. Календарно-тематичний план практичних занять

№ заняття	Тема та короткий зміст заняття	Кількість годин
1	Семінарське заняття № 1 (тема 1)	2
2	Практичне заняття № 1 (тема 2)	2
3	Практичне заняття № 2 (тема 3)	2
4	Практичне заняття № 3 (тема 4)	2
5	Практичне заняття № 4 (тема 5)	2
6	Практичне заняття № 5 (теми 6,7)	2
7	Практичне заняття № 6 (тема 8)	2
8	Практичне заняття № 7 (теми 9, 10)	2
	Разом семінарських (практичних) занять	16

7.3. Графік консультацій

№ п/п	Назва розділу, зміст консультації	Кількість годин
1	Консультація щодо організації та виконання самостійної роботи студентів	2
2	Консультація щодо індивідуального науково-дослідного завдання	3
3	Передекзаменаційна консультація	2
Разом		7

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1. Охарактеризуйте страхування як вид підприємницької діяльності.
2. Назвіть особливості діяльності страхової компанії.
3. Які зміни відбувалися у законодавчому регулюванні страхової діяльності в Україні?
4. Якою є головна ознака поділу страхових компаній на ринку?
5. У чому полягає зміст державного нагляду за страховою діяльністю?
6. Визначте сутність страхового менеджменту.
7. Структура страхового менеджменту.
8. Як відбувається створення страхових компаній?
9. Які особливості ліцензування страхової діяльності?
10. Дайте характеристику етапів життєвого циклу страхової компанії?
11. У чому полягають особливості антикризового управління страхової компанії?
12. Дайте визначення терміна "ресурсний потенціал".
13. Назвіть складові ресурсного потенціалу страховика.
14. Як можна оцінити ресурсний потенціал страхової компанії?
15. Як реалізується мотивація персоналу як функція страхового менеджменту?
16. Що входить до складу органів управління страховою компанією?
17. Які функції виконують наглядова рада та рада директорів?
18. Назвіть структурні підрозділи страхової компанії.
19. Що є змістом стратегічного управління страхової компанії?
20. Як формується стратегія страховика?
21. Які проблеми виникають у страхових компаній України під час розроблення стратегії?
22. Назвіть основні бізнес-процеси страхової компанії.
23. Як забезпечується бізнес-планування страхової компанії?
24. У чому полягають відмінності процесу бюджетування та контролінгу страховика?
25. У чому полягає мета комунікацій?
26. Назвіть етапи комунікаційного процесу.

27. Охарактеризуйте зовнішні комунікації страховика.
28. Як відбувається персоніфікований облік договорів страхування життя?
29. Яке призначення автоматизованої інформаційної системи у діяльності страхової компанії?
30. Яка роль страхової статистики у страховому менеджменті?
31. Як забезпечується страховою компанією комерційна таємниця?
32. Розкрийте сутність страхового маркетингу.
33. Назвіть види маркетингових досліджень.
34. Поясніть відмінність страхового продукту від страхової послуги.
35. Розкрийте сутність якості страхового продукту.
36. Як забезпечується якість страхової послуги?
37. Наведіть зміст плану маркетингу.
38. Послідовність розробки (модифікації) страхового продукту.
39. Як визначається ефективність системи продажів?
40. Як відбувається рекламування страхової діяльності?
41. Дайте визначення поняттю "ризик"?
42. Як класифікуються ризики у страховій діяльності?
43. Які ризики можуть бути прийняті на страхування?
44. Охарактеризуйте сутність ризикоутворюючих факторів. Наведіть приклади.
45. Що входить до андеррайтингу як бізнес-процесу страховика?
46. Які існують методи оцінювання рівня ризиків?
47. Як визначається страхова премія за договором страхування?
48. Поясніть сутність антиселекції ризиків.
49. Розкрийте зміст тарифікації страхових послуг.
50. Поясніть зміст елементів структури страхового тарифу.
51. Які принципи покладені у побудову тарифної політики страховика?
52. Назвіть етапи врегулювання страхових претензій.
53. Які дії страхувальника в разі настання страхового випадку?
54. Яку роль відіграють аварійні комісари у врегулюванні збитків?
55. Що входить до процедури експертизи страхового випадку?
56. Як розраховується страхова виплата?
57. У чому полягають відмінності в урегулюванні збитків у різних видах страхування?
58. Які існують можливості для застосування регресних позовів у страхуванні?
59. Укажіть інструменти зменшення витрат на страхові виплати.
60. Охарактеризуйте роботу служби врегулювання претензій.
61. Що є грошовим потоком у страхуванні?
62. Як класифікуються грошові потоки страхових організацій?
63. Що входить до складу технічних резервів?
64. У чому полягають особливості грошових потоків в операційній діяльності страховика?
65. Що входить до складу доходів від страхової діяльності?

66. З чого складаються витрати страховика?
67. Які існують напрями та обмеження розміщення страхових резервів?
68. У чому полягають особливості оподаткування страховика?
69. Розкрийте зміст показників рентабельності страхової діяльності.
70. Як розподіляється прибуток страховика?
71. Що є фінансовою надійністю страховика?
72. Поясніть взаємозв'язок понять фінансова надійність, стійкість та платоспроможність.
73. Які існують умови забезпечення платоспроможності?
74. Які вимоги до статутного капіталу страховика?
75. Як впливає тарифна політика страховика на його фінансову стійкість?
76. Поясніть роль перестраховування у збалансуванні страхового портфеля.
77. Охарактеризуйте сутність процесу управління ризиками страховика.
78. Як оцінюється платоспроможність страховика?
79. Що входить до тестів раннього попередження страховика?
80. Чим відрізняються тести раннього попередження від стрес-тестування в перевірці рівня надійності страхової компанії?
81. У чому особливості фінансового моніторингу страхових компаній?
82. Як побудована система фінансового моніторингу?
83. Що входить до завдань та обов'язків суб'єкта первинного фінансового моніторингу?
84. Які існують вимоги до фахового рівня спеціалістів із фінансового моніторингу?
85. Які фінансові операції страхової компанії підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу?
86. Укажіть фінансові операції страхової компанії, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу?

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- практичні (семінарські)/самостійні/практичні/модулі 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – **50 балів**.
 - екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – **50 балів**.
- Підсумкова максимальна кількість – **100 балів**.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;

- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначеного викладачем завдання і терміну;
- ліквідація заборгованості відбувається протягом 2 тижнів після встановленого терміну у дні визначені викладачем. При цьому оцінка знижується на 10 % (якщо заборгованість не була обумовлена поважними причинами), а якщо заборгованість виникла з поважних причин (напр., по хворобі студента) - зниження оцінки не передбачається;
- здобувачі вищої освіти мають право отримати оцінку за екзамен автоматично – у випадку, якщо впродовж семестру такі здобувачі набрали від 90-100 балів;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття;
- під час роботи над завданнями, користуючись Інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації студент зобов'язаний вказати джерело, використане під час виконання завдання;
- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;
- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання, які передбачені даним силабусом;
- списування під час виконання завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв);
- мобільні пристрої можуть бути використані лише із дозволу викладача.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) є обов'язковим компонентом відвідування;
 - за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в дистанційному режимі. за погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультації викладача;
 - студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті;
- студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

9.1. Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів

Таблиця оцінювання знань та компетентностей студентів

Поточний контроль								Індивідуальна робота студента	Екзамен	Разом
Теми/бали										
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Теми 6, 7	Тема 8	Теми 9, 10			
5	5	5	5	5	5	5	5	10		
40									50	100
50										

9.2 Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських, практичних заняттях			
<i>Критерії оцінки практичних робіт</i>			
	- практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок і зарахована	5	
	- практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, зарахована, але є помилки	4	
	- практична робота виконана у неповному обсязі, або (та) з порушенням терміну її виконання, або (та) при наявності значних помилок, і зарахована при умові її доопрацювання	3	
	- виконання пропущеної без поважних причин практичної роботи, або повторне виконання не зарахованої практичної роботи	2	
	- практична робота не виконана, або не зарахована	0-1	
<i>Критерії оцінки семінарських занять</i>			
	- повна відповідь на питання , розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання; знання усіх необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів; правильне розкриття змісту категорій та законів, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії; здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки та узагальнення; уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення; демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів останніх подій в страховій сфері; знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних актів, обов'язкове посилання на них під час розкриття питань; знання функцій страхових установ, їх ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні.	5	

<p>порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він потрібний для вичерпного розкриття питання);</p> <p>при розкритті змісту в цілому правильно за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні історичні періоди та факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді.</p>	4
<p>порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття двох з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання);</p> <p>одночасно мають місце обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерії щодо 4 балів;</p> <p>відповідь малообґрунтована, неповна;</p> <p>студент не знайомий з законодавчими матеріалами щодо розвитку страхового ринку;</p> <p>студент лише з допомогою викладача може зрозуміти та виправити свої помилки.</p>	3
<p>порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох чи більше пунктів указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання);</p> <p>одночасно мають місце два чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерії 3 балів;</p> <p>у відповіді відсутні належні докази і аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні;</p> <p>характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді;</p> <p>Допущені грубі помилки і студент не може їх виправити.</p>	2
<p>характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді;</p> <p>Допущені грубі помилки і студент не може їх виправити.</p>	0-1
2. Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)	
розгорнутий, вичерпний виклад змісту питань; опрацювання необхідних нормативно-правових актів; використані матеріали періодичних наукових видань; посилання на опрацьовані джерела при висвітленні питань; використані матеріали з практики страхового менеджменту.	10
порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено одного з перелічених пунктів указаних вище	9-10
робота недостатньо обґрунтована, використані матеріали лише підручника	7-8
робота виконана не в повному обсязі, використані матеріали лише підручника	5-6
індивідуальна навчально-дослідна робота не виконана	1-4
3. Екзамен	
50	
Перший рівень – 15 тестових завдань із вибором правильної відповіді. За кожне правильно виконане завдання виставляється 1 бал.	0
Другий рівень – 5 завдань з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі. За кожне	15 балів
	15 балів

правильно виконане завдання виставляється 3 бали.	
Третій рівень – практичне завдання з повним розв’язком і поясненням одержаних відповідей. В цих завданнях треба записати формули для розрахунків, послідовні та логічні дії всіх розрахунків, навести одиниці вимірювання одержаних показників і зробити короткі висновки. За правильно виконане завдання виставляється 15 балів.	20 балів

9.3 Шкала оцінювання успішності студента за результатами підсумкового контролю

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, диференційований залік	
90-100	A	5	відмінно
81-89	B	4	дуже добре
71-80	C		добре
61-70	D	3	задовільно
51-60	E		достатньо
21-50	FX	2	незадовільно
0-20	F		незадовільно (без права перездачі)

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	Студент демонструє повні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни «Страховий менеджмент», правильні і обґрунтовані дає відповіді. Вміє використати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та зіставляти дані і робити правильні висновки. Приймає активну участь на семінарських/практичних заняттях, дискусійних моментах лекцій та у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей).	Високий Студент повністю відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент»	Відмінно/ (А)
81-89	Студент добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни «Страховий менеджмент», робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній Студент відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент», однак під час відповідей може допускати незначні неточності.	Добре (В)

71-80	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни «Страховий менеджмент» робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях/ розв'язках/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та виконанні індивідуальних / контрольних завдань.	Достатній Студент відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент», однак на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь не чітка і не повна.	Добре / (C)
61-70	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни «Страховий менеджмент». Розуміє основні положення, що є визначальними у курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути після зауваження викладача.	Середній Студент частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент» та забезпечує достатній рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / (D)
51-60	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни «Страховий менеджмент», володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами відповідає та теоретичні питання та пояснює правила вирішення практичних /розрахункових завдань дисципліни.	Середній Студент частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент» і є мінімально допустимий рівень знань у всіх складових навчальної програми дисципліни.	Задовільно / (E)
21-50	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу «Страховий менеджмент», однак працював він пасивно, його відповіді під час семінарських та виконанні практичних завдань в більшості є неправильними, необґрунтованими. Розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутнє.	Низький Студент відповідає окремим фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент», однак не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни «Економіка підприємства».	Незадовільно з можливістю повторного складання / (FX)
0-20	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни «Страховий менеджмент». Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.	Незадовільний Студент не відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Страховий менеджмент» і не	Незадовільно з повторним вивченням / (F)

		підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.	
--	--	---	--

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичне та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни включає:

- державні стандарти освіти;
- навчальні та робочі навчальні плани;
- програму навчальної дисципліни;
- робочу програму;
- семестровий план лекційних, семінарських, практичних занять;
- плани семінарських (практичних) занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни;
- завдання для самостійної роботи студентів і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни;
- завдання для виконання індивідуальної науково-дослідної роботи студентів і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни;
- засоби діагностики знань та умінь студентів (збірник тестових завдань) з навчальної дисципліни;
- конспект лекцій;
- законодавчі та інструктивно-методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Методи активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Проблемні лекції	
<p>Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід зарубіжних навчальних закладів. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів</p>	<p>Тема : Сутність і значення страхового менеджменту</p> <p>Виявити основні переваги та недоліки ринкового середовища страховиків.</p>
Мозкові атаки	
<p>Мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію</p>	<p>Тема: Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі</p> <p>Назвати стратегії просування страхового продукту на ринку України</p>
Кейс-метод	
<p>Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності магістрів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу</p>	<p>Тема: Управління фінансовою надійністю страховика</p> <p>На основі роздаткового матеріалу - фінансової звітності страхової компанії – оцінити її фінансовий стан та розробити фінансову стратегію.</p>

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі факультету управління фінансами та бізнесу
<p>1. Нормативні акти України: http://www.nau.kiev.ua/</p> <p>2. Законодавство України: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index</p> <p>3. Національний банк України: https://bank.gov.ua/</p> <p>4. Ліга страхових організацій України: http://uainsur.com/</p> <p>5. Міністерство фінансів України: https://minfin.com.ua/</p> <p>6. Форіншурер – Інтернет-журнал про страхування: https://forinsurer.com/</p> <p>7. Страхування України – Інтернет-проект: https://www.ukrstrahovanie.com.ua/</p>	<p>Програма навчальної дисципліни; Робоча програма; Семестровий план лекційних, практичних занять; Конспект лекцій; Плани семінарських (практичних) занять і методичні рекомендації щодо їх проведення; Завдання для самостійної роботи і методичні рекомендації щодо їх виконання; Завдання для індивідуальної роботи студента (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання; Засоби діагностики знань та умінь студентів (збірник тестових завдань);</p>